

**РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ ЗА УЧАСТИЕ В
КОНКУРС ЗА „ДОЦЕНТ“ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
7.6. СПОРТ, НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ СПОРТ - ВОЛЕЙБОЛ**

на ст. пр. д-р Петър Георгиев Иванов

катедра „Физическо възпитание и спорт“, УНСС – София

ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД - МОНОГРАФИЯ

Иванов, П., (2021). Техническа подготовка на студенти от профилирани групи по волейбол., Издателски комплекс – УНСС, ISBN 978-619-232-475-9

Рецензенти: доц. д-р Георги Божилов, доц. д-р Спас Ставрев

Монографичният труд е структуриран в 11 раздела. Теоретичната обосновка на научния проблем е разгледан и обобщен в четири раздела. Първите два от тях: „Еволюционни аспекти в развитието на техниката на играта волейбол“ и „Теоретични основи на техническата подготовка в спортните игри на базата на чуждия опит се характеризира, обобщава и систематизира техническата подготовка в собствена концепция, която се доразвива в следващите раздели. В следващите два раздела: „Характерни особености на техническата подготовка в урока по волейбол“ и „Анализ на основните технически волейболни действия“ се консолидират общите теории за техниката на волейболната игра към конкретните ѝ прояви и приложения в урока по волейбол във висшите училища. В следващите шест раздела е представено научно изследване с целенасочен експеримент, включващ две съществени за практиката разработки. А именно: оценка на техническата подготвеност на студенти от профилирани групи по волейбол и програма за въздействие, включваща динамични упражнения за подобряване на техническите умения на студентите. В края на труда са представени 16 модела на тренировъчни уроци групирани по целеви признаци, които допринасят за лесно и бързо вкарване на обучаващите се студенти в режим на игрова дейност. Монографичният труд е в обем от 146 страници. Онагледен е с 17 таблици, 16 фигури и 45 илюстрирани схеми (CorelDraw).

HABILITING WORK - MONOGRAPH

Technical training of students from profiled volleyball groups

Reviewers: Associate Professor Georgi Bozhilov, Associate Professor Spas Stavrev

The theoretical rationale for the scientific problem is addressed and summarised in four sections. The first two of them: "Evolutionary aspects in the development of the technique of the volleyball game" and "Theoretical basics of technical preparation in sports games based on foreign experience is characterized, summarized and systematized technical preparation in its own concept, further developed in the following sections. In the following two sections:

"Characteristics of technical preparation in the volleyball lesson" and "Analysis of the main technical volleyball actions" consolidate the common theories about the technique of volleyball to its specific manifestations and applications in the volleyball lesson in higher schools. Namely: a value of the technical preparedness of students from profiled volleyball groups and an impact programme involving dynamic exercises to improve the technical skills of the students. At the end of the work, 16 models of training lessons grouped by targeted signs are presented, which contribute to easy and rapid entry of the learner students into game mode. The monographic work is in a volume of 146 pages. Contains 17 tables, 16 figures and 45 illustrated schemes (CorelDraw).

УЧЕБНО-МЕТОДИЧНО РЪКОВОДСТВО

Иванов, П., (2018). Волейбол-Упражнения за контрол на топката. София, Издателски комплекс – УНСС, ISBN 978-619-232-138-3

Рецензенти: доц. д-р Стефан Димитров, доц. д-р Спас Ставрев

В учебно-методичното ръководство упражненията за контрол на топката са разделени в два основни раздела:

1. За универсализация на състезателите (по двойки, по тройки, групови и отборни) структурирани във възходяща последователност от прости към по-сложни игрови взаимодействия;
2. За специализация на състезателите по игрови постове.

Ръководството включва 91 илюстрирани схеми (CorelDraw) на игрови взаимодействия и практически разигравания с цел: непрекъснато подобряване контрола на топката чрез техническо овладяване и усъвършенстване на волейболните елементи, съчетани с бързина на специфичните придвижвания, повишено внимание, съобразителност и комуникативност. Тези упражнения предоставят на обучаващите се възможност за максимален брой докосвания на топката в креативни разигравания на близки по характер и динамика стандартни и нестандартни игрови ситуации. При статичните и динамични упражнения за контрол на топката цялата тази последователност, от първоначалното възприемане на информация до крайния резултат на действието, се повтаря непрекъснато във верига от действия, обединени от идеята топката да се задържи максимално дълго време без прекъсване. При по-продължителни упражнения, стабилизирането на двигателните действия в една ритмична последователност помага цялата информация от движението да се запечата в паметта на състезателя, давайки му възможност бързо и правилно да реагира на конкретна игрова ситуация. Стремещът за постоянен контрол на топката в упражненията дава и по-добра мотивация за правилно изпълнение на техническите елементи в часа по волейбол.

LEARNING AND METHODOLOGICAL GUIDE

Volleyball-Ball Control Exercises

Reviewers: Associate Professor Stefan Dimitrov, Associate Professor Spas Stavrev

In the learning and methodological manual, the ball control exercises are divided into two main sections:

1. For the universalization of competitors (in pairs, in threes, group and team) structured in an ascending sequence from simple to more complex game interactions;
2. For specialization of the players in game posts.

The guide includes 91 illustrated schemes (CorelDraw) of game interactions and practical plays in order: continuous improvement of ball control through technical mastery and improvement of volleyball elements, combined with speed of specific movements, caution, wits and communication. In static and dynamic ball control exercises, all this consistency, from initial perception of information to the end result of the action, is repeated continuously in a chain of actions. united by the idea of keeping the ball as long as possible without interruption. With longer exercises, stabilization of motor actions in a rhythmic sequence helps to seal all information from the movement in the memory of the competitor, enabling him to react quickly and correctly to a specific game situation. The pursuit of constant control of the ball in the exercises also gives better motivation for proper stretching of the technical elements in volleyball class.

ПУБЛИКАЦИИ В СПЕЦИАЛИЗИРАНИ НАУЧНИ ИЗДАНИЯ

1. **Иванов, П., (1995). Подобряване качеството бързина на двигателната реакция при занимания със студенти от представителните отбори по волейбол. Национална конференция „Физическа култура, спорт, кинезитерапия”, София, /52-55/**

Резюме: В статията се изследва качеството бързина в една от формите му на проявление – латентно време на двигателната реакция. При развиването на това качество се приложени различни методи с диференциран подход, като се спазва принципа за последователност. Разработен е комплекс от упражнения за подобряване бързината на двигателната реакция. Акцента на разработения комплекс е внедряване на тренировъчна методика за подобряване на сложните реакции чрез повишаване степента на неопределеност на двигателната дейност. При изследването се установи, че най-високи резултати се получават, когато тренировката за бързина на двигателната реакция е неразривно свързана с технико-тактическото обучение в условия близки до състезанието. Също така комплекса от упражнения за подобряване на двигателната реакция се препоръчва да се провежда в първата половина на тренировъчното

занимание, когато коровата активност на състезателите се намира в оптимално състояние.

Improving the quality and speed of the motor reaction during activities with students from the representative volleyball teams

Abstract: The article examines the quality of speed in one of its forms of manifestation - the latent time of the motor reaction. Developing this quality, different methods with a differentiated approach were applied, respecting the principle of consistency. A complex of exercises has been developed to improve the speed of the motor reaction. The highlight of the developed complex is the implementation of a training methodology to improve complex reactions by increasing the degree of uncertainty of motor activity. The research found that the highest results are obtained when the training for the speed of the motor reaction is inextricably linked with the technical-tactical training in conditions close to the competition. Also, the complex of exercises to improve the motor response is recommended to be carried out in the first half of the training session, when the cortical activity of the athletes is in an optimal state.

2. Иванов, П., (2004). Прилагане на някои нови форми за контрол и оценка на студентите по физическо възпитание и спорт в УНСС. Трета научна конференция „Образователни иновации и конкурентноспособност на икономическите кадри. София, /298-300/, ISBN 954-494-578-4

Резюме: В статията се разработват критерии за оценка на техническата успеваемост на студенти участващи в часовете по физическо възпитание и спорт – профил волейбол. При изработването на оценителните таблици са използвани 4 (четири) специални теста, като данните от тях са получени чрез провеждане на масови тестове на студенти от I-ви курс. Тези данни са обработени математически чрез метода на персентилите (сигма метод на Мартин). Съставена е и таблица за учебна успеваемост, която е разработена по метода на сигмалните отклонения на базата на шестстепенна оценка. Чрез нея студентите могат да се самооценяват по кой показател в коя част от таблицата се намират. Тази разработка дава възможност на студентите да получат реална оценка за постигнатото ниво по съответния контролен показател.

Системата за оценяване се въвежда за първи път при работа със студенти (профил волейбол) и е основа както за научно управление на учебния процес, така и за установяване динамиката на промените в усвояването на учебния материал (т.е. в каква степен са усвоени техническите елементи от избрания вид спорт).

Application of some new forms of control and assessment of the Physical Education and Sports' students in UNWE

Abstract: In the article it is developed a criteria for evaluating the technical success rate of students participating in physical education and sports classes with profile volleyball. 4 (four)

special tests were used in the preparation of the evaluation tables, and the data from them were obtained by conducting mass tests of students from their 1st year. The data was mathematically processed using the percentile method (Martin's sigma method). A table for academic achievement was also compiled, which was developed using the method of sigma deviations based on a six-point assessment. Through it, students can do their self-assessment based on the position of their indicators in the table. This development enables students to get a real assessment of the achieved level according to the relevant control indicator. The assessment system is introduced for the first time when working with students (volleyball profile) and is the basis for both scientific management of the learning process and establishing the dynamics of changes in assimilating the learning material (i.e. to what extent the technical elements of the chosen sport are adopted).

3. Иванов, П., (2013). Теоретични основания и методически препоръки при упражнения за контрол на топката във волейбола. София, Спорт и наука., Изв. бр. 3, /214-219/, ISBN 1310-3393

Резюме: В статията са засегнати практическите основания на тенденцията за изключителна интензификация на волейболната игра през последните години, където динамизираната техническа подготовка достига в някои случаи до 60-80% от тренировъчното време. Изведени са основни методически препоръки при използването на упражнения, които повишават устойчивостта на биомеханичните показатели на движенията. Предложени са упражнения за контрол на топката, които развиват чувството за ориентация (пространствена и времева), а при други се постига усет за контролиране (задържане) скоростта на топката, нейното намаляване или увеличаване, корекции в траекторията на полета на топката, както и дължината на подаването (паса).

Theoretical foundations and methodological recommendations for ball control exercises in volleyball

Abstract: The article reviews the practical arguments for the trend of extreme intensification of the volleyball game in recent years, where the dynamic technical training reaches up to 60-80% of the training time in some cases. Basic methodical recommendations for the application of exercises that increase the stability of the biomechanical indicators of movements are derived. Part of the proposed ball control exercises develop the sense of orientation (spatial and temporal), while with others it is achieved a sense of controlling (holding) the speed of the ball, its decrease or increase, corrections in the trajectory of the ball's movement, as well as the length of the pass.

4. Иванов, П., (2017). Роля на генетичните предпоставки и способности на всеки спортист при избора на спортна дисциплина. Международна научна конференция "Съвременни тенденции, проблеми и иновации във физическото възпитание и спорт във висшите училища", София, Издателски комплекс – УНСС, /106-110/, ISBN 978-954-644-943-6

Резюме: В съвременният спорт постигнатите резултати се разглеждат като сложна комбинация от генетични фактори и влияние на околната среда. За много специалисти успешното спортно представяне е резултат на правилен избор на спорт според генетичния профил и следствие на системни тренировки, начин на живот, режим на хранене и взаимодействие със заобикалящата среда. Целта на изследването от литературното проучване е да се разкрият възможностите на ранното генетично тестване при избора на спортна дисциплина и на тази база е направен опит да се очертае един по-различен поглед върху наследствената даденост, която заедно с подходящата възраст и интерес се счита за фактор, определящ пригодността на подрастващите за обучение.

Role of the genetic conditions and abilities of each athlete when selecting the sports discipline

Abstract: The study examines the role of genetics when selecting sports discipline. Early genetic testing provides the possibility to choose the most suitable sport. Combined with early education and systematic trainings, it is a chance for a good start in the sport area and career prospects. Compliance with genetic resources is essential when choosing a sports discipline and is necessary at all sports training levels - from initial training to high sports activities.

5. Ivanov P., (2018). Control and assessment of special motive ability of volleyball players. Research in Kinesiology, Vol.46 №1-2, pp. 26-28, ISSN 1857-7679

Abstract: Contemporary volleyball characterizes with an increased requirement towards the level of the special motive ability of players. The process of their sport improvement is inextricably bound up with high basic level of the chief athletic skills, increasing of the parameters of the special physical qualities and potential to fulfill the activities planned. These high requirements answer the new approaches with the scientific management and control in the sport. The present investigation is made in this direction, aiming to establish the level of the special motive ability of UNWE (University of National and World Economy) volleyball players, and on this basis, to outline directions for optimizing the physical preparation, both of the team as a whole, and the separate players.

Контрол и оценка на специална двигателна годност на състезатели по волейбол

Резюме: Изследването има за цел да установи нивото на специалната двигателна годност на състезатели по волейбол на УНСС и на тази база да се начертаят насоки за оптимизиране на физическата подготовка както на отбора като цяло, така и на отделните състезатели. Проведеното изследване позволи да бъде направена обективна оценка на специфичната двигателна годност и работоспособност на състезателите от отбора по волейбол-мъже на УНСС, оценка на тяхното моментно състояние, както и готовността на отбора като цяло за предстоящите мачове от Националната Студентска Група. Направените конкретни препоръки за всеки един от тях дават възможност на състезателите да очертаят основни насоки за допълнителна самостоятелна работа за подобряване на изоставащите показатели, т.е. да се поставят количествено измерими прогностични цели – модели на очакваното бъдеще. Тези модели трябва да бъдат персонални и реално постижими. Редовното използване на спортно-педагогическите тестове и оценъчните

таблици към тях, повишава нивото на обективната информация и позволява своевременни корекции в структурата и съдържанието на тренировъчния процес.

- 6. Ivanov P., (2019). Service efficiency of the UNWE volleyball players at the 15th European University Volleyball Championship Lodz/ Poland, 2019. INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Skopje, Scientific papers Vol.35.6., pp. 2161-2165, ISSN 2545-4439**

Abstract: In modern volleyball, service efficiency is crucial. It is the starting element for each game, and its strength, precision and variability create conditions for tactical superiority. Teams that perform technically and tactically correct services have a great practical and psychological advantage. The technical efficiency in collective sports is assessed extremely highly and finds its equivalent in all statistical and software programs, used in professional sport, both during competitions and training. The aim of this research is to analyze the individual and team service efficiency of the University of National and World Economy (UNWE) male team at the XV European University Volleyball Championship in Lodz - Poland/ 2019. The indicators record has been downloaded from the European University Sports Association (EUSA) website and the data classification is determined by expert opinion. Approved methods are applied at the data processing for the service efficiency coefficient (K_e), used by the Volleyball sector, within the National Sports Academy (NSA) - Sofia. The organization and methodology of the study was in video surveillance and recording of the game actions of the opponent services. Based on the data, the individual efficiency coefficient has been calculated for the three matches altogether from the championship group stage. The team service efficiency coefficient for each match individually, and on average for the three matches, was also determined. Data on the percentage distribution of efficiency metrics are displayed. The analysis of the research defines that the UNWE team service efficiency during its participation in the European Championship as low. Likewise, the defensive actions of the Bulgarian team were negatively influenced by the lack of an effective service. It imposes purposeful actions for improving this volleyball element in the training program of the male representative volleyball team. On one side, the calculated individual efficiency coefficient gives guidance on changing the choice of the service technique for some of the players. On the other, it focuses on the importance of working towards greater variability in the service performance. However, for other players, corrections are necessary in the basic service technique. At the same time, the information gathered by the individual efficiency coefficient gives opportunities to the coach for more effective tactical service actions in the upcoming official matches. Conclusions have been made for the team presentation at the European Championship as a whole, which could be useful for the volleyball experts in the course of their professional work. Assessing the service efficiency optimizes the overall pedagogical process and helps to manage it.

Ефективност на началните удари на волейболистите на УНСС на XV Европейско университетско първенство – Лодз / Полша, 2019 г.

Резюме: Целта на изследването е да се анализира индивидуалната и отборна ефективност на началния удар на мъжкия отбор на Университета за национално и световно стопанство (УНСС) на XV Европейско университетско първенство по волейбол в Лодз-Полша/2019/. Записът на показателите е свален от сайта на EUSA, а класифицирането на данните се определя по експертно мнение. При обработката на данните се прилага апробираната

методика за коефициент на ефективност (Ке) при изпълнението на началните удари, използвана от сектор „Волейбол” към Национална спортна академия (НСА) – София. Въз основа на данните е изчислен индивидуалния коефициент на ефективност общо за трите мача от груповата фаза на първенството. Определен е и отборният коефициент на ефективност на изпълнените начални удари за всеки мач поотделно и средно за трите мача. Изведени са данни за процентното разпределение на показателите за ефективност. Анализът от изследването определя отборната ефективност на началния удар на УНСС при участието му на Европейското първенство като ниска. Това налага целенасочени действия за усъвършенстване на този елемент от волейболната игра в тренировъчната програма на мъжкия представителния отбор по волейбол на университета. Изчисленият индивидуален коефициент за ефективност дава насоки за промяна в избора на техника за изпълнение на началния удар на някои състезатели. При други състезатели са необходими корекции в базовата техника на началния удар. В същото време информацията от индивидуалния коефициент за ефективност предоставя възможности на треньора за по-ефективни тактически ходове на сервис в предстоящи официални мачове. Направени са изводи за представянето на отбора като цяло в Европейското първенство, които биха били полезни за специалистите по волейбол в хода на професионалната им работа.

7. Stavrev & Ivanov, (2019). Comparison of qualities of attention between students from basketball and volleyball teams in the UNWE - Sofia, Bulgaria. INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Skopje, Scientific papers Vol.35.6., pp. 2143-2147, ISSN 2545-4439

Abstract: In the contemporary training and sport-competitive process, the requirement towards the contestants as regards their mental abilities continuously increases. For the sport games trainers of biggest interest are the qualities of attention – concentration and stability, which often are decisive factors for achieving superior results. These qualities of attention with basketball and volleyball contestants dominate due to the variable character of the game and the requirement for concentration on the realization of a given blow or pass, as well as the continuous following of the movement of team-mates and opponent players. The analysis of the results from the research helps get an objective assessment of the levels of the indices under study, that would help the sport teacher to make corrections in the content of educational-training plan. Also, the educational-training process teachers could focus on specialized methods for improvement of the qualities they are interested in. Research on concentration and stability of attention of students from educational groups has been conducted by Iliev, I. (2008), but these results are not supported by statistical data. Research of the indices for attention and their comparison between representative students' basketball and volleyball teams has not been made in our country so far. Coming from the importance of the problem, we have investigated the concentration and stability of attention of the male basketball and volleyball teams of the University of National and World Economy (UNWE - Sofia). Testing has been done with 12 basketball contestants and 13 volleyball ones as per Schulte Table with numbers from 1 to 25 in 5 different combinations, given in succession. The average levels of concentration and stability of attention of both teams have been investigated and established. We have defined the level of development and variety of indices for concentration and stability of attention with students - athletes. The values of coefficient of variation define the teams as comparatively homogeneous on both indications,

excluding the stability of attention with basketball players, whose results for V% define the group as heterogeneous. Statistically reliable differences in the results have not been established on both investigated indications. Specific recommendations have been made for future work with the representative basketball and volleyball teams of UNWE, reporting the results got.

Сравняване свойствата на внимание между студенти от отборите по баскетбол и волейбол в УНСС

Резюме: За треньорите от спортните игри най-голям интерес представляват свойствата на вниманието – концентрация и устойчивост, които често са решаващ фактор за постигане на добри резултати. Тези свойства на вниманието при състезателите по баскетбол и волейбол доминират поради променливия характер на играта и изискването за съсредоточаване върху изпълнението на даден удар или пас, както и постоянно да се следи за движението на съотборници и противникови играчи. Анализът на резултатите от изследванията помагат да се получи обективна оценка за нивата на изследваните показатели, които да послужат на спортния педагог да внесе корекции в съдържанието на учебно-тренировъчния план. Също така, водещите учебно-тренировъчен процес могат да акцентират и върху специализирани методики за подобряване на интересующите ни качества. Изследване на показателите за внимание и сравняването им между представителни студентски отбори по баскетбол и волейбол до момента не е правено у нас. Установени са средните нива на концентрация и устойчивост на вниманието за двата отбора. Стойностите на коефициента на вариация определя отборите като сравнително еднородни и по двата признака, с изключение на устойчивостта на внимание при баскетболистите, чиито резултат за V% определя групата като разнородна. Статистически достоверни разлики в резултатите не бяха установени и по двата изследвани признака. Направени са конкретни препоръки за бъдеща работа с представителните отбори по баскетбол и волейбол на УНСС, отчитайки получените резултати.

8. Ivanov P., (2020). Analysis and evaluation of succes rate of the UNWE students participating in the profiled volleyball groups. INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Skopje, Scientific papers Vol.38.6., pp. 1547-1550, ISSN 2545-4439

Abstract: The learning process effectiveness is determined by checking and evaluating the results of pedagogical activity. Students' technical ability level and skills achieved in sport lessons are important, both for the students who receive an objective digital assessment – the equivalent of their success rate, and for the sports pedagogue who is required to adjust the curriculum content if needed. The purpose of our study is to analyze and evaluate the performance of students from profiled volleyball groups by determining the level of technical skills acquired at the beginning and at the end of the former volleyball training in three academic years (2017, 2018, 2019). The level of variability for the examined technical indicators is determined. We consider the average disposal of the variability of indicators as standard because of the diverse and complicated structure of volleyball movements, together with the fact that students results are calculated together, without considering their gender. The average success scores are calculated based on a normative table, prepared for the needs of the UNWE- Sofia. In conducting the experiment, a significant increase is registered (on average over half of a unit) for the “attack” indicator during the three school years, and lack of growth for the “Service”

indicator. The students' assessment results of sports and technical skills during volleyball classes, and the lessons learned give us concrete guidance to adjust the curriculum and show the need of more specialized exercises to improve accuracy when using the serve. The approved and implemented system for control and assessment of students' technical skills optimized the overall pedagogical process and helped for its effective management.

Анализ и оценка на успеваемостта на студенти от профилирани групи по волейбол

Резюме: Целта на изследването е анализ и оценка на успеваемостта на студенти от профилирани групи по волейбол, като се определи степента на овладени технически умения в началото и в края на едногодишното обучение на три поредни учебни години (2017, 2018, 2019). Установено е нивото на вариативност на изследваните технически показатели. Средното разсейване на вариативността на показателите приемаме за нормални поради разнообразната и сложна структура на движенията във волейболната игра, както и поради факта, че резултатите на студентите са обработени заедно, без отчитане на техния пол. Изчислени са средните стойности на успеваемост с помощта на нормативна таблица. Определена е посоката на нарастване на средната успеваемост на студентите след второто тестиране за всяка една учебна година в единици. При проведения експеримент се регистрира значим прираст (средно над половин единица) при показателите „Нападение” през трите учебни години, и липса на прираст в успеваемостта на студентите при показателя „Начален удар”. Резултатите от оценката на спортно-техническите умения на студентите в часовете по волейбол и направените изводи дават конкретни насоки за корекции в съдържанието на учебната програма. Налице е необходимост от фазово изучаване и усъвършенстване на базовата техника на горния лицев (обикновен) начален удар. Наложително е интегриране на повече специализирани упражнения за подобряване точността при изпълнението на началния удар. Апробираната и въведена система за контрол и оценка на техническите умения на студентите оптимизира общия педагогически процес и спомага за неговото ефективно управление.

9. Иванов, П., (2020). Съвременни концепции в тренировката по волейбол. Научни трудове на УНСС, Том 4, /79-87/, София, Издателски комплекс – УНСС, ISSN (print):0861-9344, ISSN (online):2534-8957

Резюме: Целта на изследването е да се проучат и анализират някои съвременни концепции в развитието на волейболната тренировка. Представени са различни подходи в структурирането на тренировката. Изведени са съображения по въпросите за натоварването и възстановяването. Подчертани са характерни ползи при използването на определен тип тренировка, както и мястото и ролята им в целогодишната подготовка на високо квалифицирани волейболисти. Специално внимание е отделено на упражненията за контрол на топката като средство за комплексно развитие на скоростно-силови качества и технико-тактически умения на висока скорост. Засегнат е и въпросът за индивидуалната тренировка на волейболиста като съвременна форма на работа, която отразява творческите търсения на треньори и състезатели за ефективно обучение и усъвършенстване. Проучените и анализирани концепции в съвременната тренировка по волейбол биха били полезни за специалистите по волейбол в хода на професионалната им работа.

Contemporary concepts in the volleyball training

Abstract: The purpose of the current study is to explore and analyze some of the contemporary concepts in developing volleyball training. Various approaches are presented in structuring the workout. Considerations have been given to physical exercise and recovery. The benefits of using a certain type of training are emphasized, as well as their place and role in the training of highly qualified volleyball players throughout the year. Special attention is paid to ball control exercises as a tool of complex development of high-speed qualities and high-speed technical and tactical skills. The individual training of the volleyball player as a modern form of work, which reflects the creative demand of coaches and athletes for effective training and improvement, is also addressed. The studied and analyzed concepts in contemporary volleyball training would be useful for volleyball professionals in the course of their professional work.

10. Ivanov P., (2021). Technical preparation assessment model of students from profiled volleyball groups. INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Skopje, Scientific papers Vol.45.6., pp. 1259-1264, ISSN 2545-4439

Abstract: Today's process of volleyball coaching in college is characterized by increased requirements for students' technical skills amities. The process of their sports improvement is tightly related to the existence of an objective control system and the accurate condition assessment of the affected objects. The assessment optimizes the general pedagogical process and contributes to its effective management. In this regard, for a more objective approach in optimizing the learning process, testing was conducted with first-year students from the University of National and World Economy on five indicators, which provided information about the level of mastering basic techniques in volleyball. The processed data by the method of percentiles served for the development of a regulatory framework for control and assessment of students' technical skills from specialized volleyball groups. The elaboration of a seven-level normative-assessment scale gives the opportunity to obtain fast and accurate information about the state of certain indicators in the form of fixed quantitative results. Those could be used in tracking the dynamics of technical skills development and abilities in the learning process. Through it, students can self-assess by tracking indicators, and get a real assessment of the achieved level of technical preparation. The compiled normative-assessment table for technical skills is recommended to be applied only for the profiled volleyball groups in non-specialized sports schools.

Модел за оценка на техническа подготвеност на студенти от профилирани групи по волейбол

Резюме: Съвременният процес на обучение по волейбол във висшите училища се характеризира с повишени изисквания към техническите умения и способности на студентите. Процесът на тяхното спортно усъвършенстване е неразривно свързан с наличието на обективна система за контрол и оценка на състоянието на обекта, върху който се въздейства. Информацията от оценката на техническата подготвеност на студентите оптимизира общия педагогически процес и спомага за неговото ефективно управление. В тази връзка за по-обективен подход при оптимизиране на процеса на обучение е проведено тестване със студенти I-ви курс от УНСС по пет показателя, носещи информация за нивото

на усвояване на основните технически похвати във волейбола. Обработените данни чрез метода на персентилите послужиха за изработването на нормативна база за контрол и оценка на техническа подготвеност на студенти от профилирани групи по волейбол. Изработването на седем степенна нормативно-оценъчна скала дава възможност за получаване на бърза и точна информация за състоянието на определени показатели във вид на фиксирани количествени резултати. Тези резултати могат да се използват за проследяване динамиката на развитие на техническите умения и способности в процеса на обучение. Чрез нея студентите могат да се самооценяват проследявайки по кой показател в коя част от таблицата се намират, и да получат реална оценка за постигнато ниво на техническа подготвеност. Съставената нормативно-оценъчна таблица за техническа подготвеност се препоръчва да се прилага само за студенти от профилирани групи по волейбол в неспециализирани по спорт висши училища.

11. Иванов, П., (2021). Подвижните игри в часовете по физическо възпитание и спорт във висшите училища. ANNUAL of National Sports Academy “Vassil Levski”, Том1 / Volume1, /111-120/, ISSN 2682-9908

Резюме: Обучението по физическо възпитание и спорт в системата на висшето образование в България се различава по стилове, методики и практики поради автономността на висшите училища и мястото на дисциплината „Физическо възпитание и спорт“ в учебните програми на университетите. В резултат на различията и във формата на обучение (задължителна, факултативна, изборно задължителна с профилирано обучение) се прилагат различни методи и средства на преподаване. Поради тази причина е проведено анкетно проучване, което да обобщи мненията и становищата на преподавателите от висшите училища, намират ли място подвижните игри в съвременния процес на обучение на студентите, каква е тяхната роля, и какви характерни за тях цели и ползи наблюдават при използването им. Обработените данни от проведената анонимна анкета разкрива убеденост от положителната роля, която имат подвижните игри в процеса на обучение при студентите. Според специалистите, целевото използване на различни по характер подвижни игри в часовете по физическо възпитание и спорт във висшите училища, обогатяват двигателната култура и развиват творческо-мисловните двигателни действия на студентите. Подвижните игри със своето съдържание и динамика разнообразяват спортните занимания и се отразяват позитивно върху настроението в часовете по спорт. Намират успешно приложение като допълнително средство за решаване на конкретни задачи в процеса на обучение при студентите.

Mobile games in high schools’ physical education and sports classes

Abstract: The physical education and sports programs in Bulgarian higher education system differ in styles, methodologies, and practices due to the autonomy of higher education institutions and the place of the discipline in the university curricula. As a result of the differences and in the form of education (compulsory, optional, optional compulsory with profiled education), diverse methods and tools of teaching are applied. That is why it is interesting for us to research and summarize the opinions and standpoints of university teachers, whether mobile games find a place in modern process of student education, what is their role, and what are their specific goals

and benefits observed while using them. The processed data from the anonymous survey reveals a conviction in the positive role mobile games play in the education process of students. According to the specialists, the targeted use of several types of mobile games during classes of physical education and sports in higher schools enriches motor culture and develops students' creative-mental motor activities. Mobile games with their content and dynamics diversify sports activities and have a positive effect on the overall spirit during sports classes. They are successfully used as an additional tool for solving specific tasks in the education process of students.

12. S. Stavrev, P. Ivanov (2021) COMPARISON OF SOME PERSONAL QUALITIES OF STUDENTS-SPORTSMEN FROM THE REPRESENTATIVE BASKETBALL AND VOLLEYBALL UNWE TEAMS. Trakia Journal of Sciences, Vol.19, Suppl. 1, pp. 446-450, ISSN 1313-3551

Abstract: One of the main goals of sport activities, apart from improving technical and tactical skills, general physical state, etc., is building and improving personal qualities. Especially for student-athletes, mastering diverse professions, those qualities will not only support their sports career, but contribute to their future professional realization. A number of scientific researches proves the importance of personal qualities, where volitional qualities and personal anxiety are one of those defined as professionally significant. It is critically valuable to define the influence of individual sports on those qualities' development. In this context, we have observed the level of development of these qualities for male athletes, who are part of the representative basketball and volleyball UNWE teams and compared them. It would be needed to note that all student-athletes have their sports experience of five or more years. When studying the variability of volitional qualities and personal anxiety, the indicators for both studied contingents, are within the limits, defining them as relatively homogeneous. Exception are volleyball players' volitional qualities, whose results define the group as highly homogeneous. The average values of volitional indicator define student-athletes from both teams as personalities with "strong will", who can be relied on. Statistically significant differences when comparing the results, were not found in both studied metrics.

Съпоставяне на някои личностни качества на студенти-спортисти от представителните отбори на УНСС по баскетбол и волейбол

Резюме: Една от основните функции на заниманията със спорт, освен усъвършенстване на техническите и тактическите умения, общофизическата подготовка и т.н. е изграждането и усъвършенстване на личностните качества. Особено за студенти-спортисти, обучаващите се за различни професии, тези качества ще подпомагат спортна им кариера и бъдещата им професионална реализация. Редица научни разработки установяват значението на личностните качества в тези сфери. Към тези качества, определящи се като професионално значими, спадат волевите качества и личностната тревожност. Особено ценно е да се установи влиянието на отделните спортове върху развитието на този тип качества. Поради тази причина е изследвано нивото на развитие на посочените качества при състезателите от представителните отбори на УНСС по баскетбол и волейбол и сравнени помежду им. Коректно е да отбележи, че всички студенти-спортисти имат спортен стаж от пет и повече години. При изследване на вариативността на волеви качества и личностна тревожност,

показателите и за двата изследвани контингента са в границите, определящи ги за сравнително еднородни. Изключение правят волевите качества при волейболистите, чиито резултат определя групата като силно еднородна. Средните стойности на показателя за воля определят студентите-спортисти и от двата отбора като хора със „силна воля“ на които може да се разчита. Статистически достоверни разлики при сравняване на резултатите не се установиха и при двата изследвани признака.

13. Ivanov, P., (2021). Role and place of the sports-preparatory games in the higher schools' physical education and sports learning process. INTERNATIONAL JOURNAL KNOWLEDGE, Skopje, Scientific papers Vol.49., pp. 435-440, ISSN 2545-4439

Abstract: The “Physical Education and Sports” course curriculum in Bulgarian higher education is focused on improving both professional and general students performance in order to compensate the negative effects of the increased mental load. At the same time, the discipline differs in styles, methodologies and practices due to the autonomy of Bulgarian higher education institutions and its place in the university curricula. Frequently, due to differences in the form of education (mandatory, optional, optional-mandatory with profiled education), different teaching methods and tools are applied. In this regard, a survey was conducted among teachers from 13 universities in the country, aiming to summarize their experience and thoughts on the role and place of sports-preparatory games in the training of students in volleyball, basketball and football specialized groups. As a result, it was discovered that the sports-preparatory games are taking significant application in sports classes. According to experts, the targeted use of different sports and preparatory games enrich motor culture and develop students creative and mental performance. The games are successfully used as an additional method for strengthening sports technical elements in the new constantly changing environment, together with opportunities for complex development of the motor skills. The survey results show that preparatory games during a class, for achieving a full warm-up of the whole body and increasing the psycho-emotional attitude and mood, have the greatest application. The preparatory games diversify the sports activities and have a positive effect on the general mood during the physical education classes. They stimulate pleasant emotions, competitive mood and an opportunity for both individual and team performance. The sports-preparatory games provoke the students to demonstrate their emotionality, teamwork and activity to greatest extent.

Роля и място на спортно-подготвителните игри в учебния процес по физическо възпитание и спорт във висшите училища

Резюме: Целта на изследването е да се обобщят мнения и становища на преподаватели от висшите училища в България относно прилагането на спортно-подготвителните игри в процеса на обучение на студентите. Изследването е реализирано чрез провеждане на анонимна анкета с 51 преподаватели от 13 висши училища в България. Поставените въпроси в анкетата изискват конкретни отговори и са насочени и подбрани така, че да се добие ясна представа за мястото, ролята, спецификата, характера и ползите от прилагането на спортно-подготвителни игри в часа по физическо възпитание и спорт във висшите училища. Получените данни са обработени чрез метода за характеристиката на честотните

разпределения и са представени като относителен дял в проценти. Като резултат се установи, че спортно-подготвителните игри намират съществено приложение в часовете по спорт и се прилагат като допълнително средство за затвърдяване на технически елементи от съответния спорт в нова постоянно променяща се обстановка. Резултатите от анкетното проучване показват, че най-голямо приложение намират спортно-подготвителни игри, които съдържат елементи от основните двигателни действия в конкретен спорт. Използват се най-често в подготвителната част на часа за постигане на пълноценно общо разгриване на целия организъм и повишаване на психо-емоционалната нагласа и настроение за часа. Според специалистите, умелото прилагане на спортно-подготвителните игри в часовете по спорт, провокират студентите да проявяват в най-голяма степен своята емоционалност, екипност и активност.